

ESCRIURE EL PAÍS

Coixim-coixam

Raquel Ricart

Anant cap al cementeri, Pili la del Sastre va dir que calia tapar-se les ferides, perquè, si no, es podien endenyar. A Júlia, sa mare no li havia dit res d'això, però va pensar que era possible que, amb la pena de la mort de la iaia, tan recent, se li hagués oblidat l'advertència. Totes les amigues van traure els seus mocadorets de tela. Roser se'l va lligar al dit gros de la mà, que s'havia xafat amb una porta. Anna se'l va posar al colze, que el duia rascat. Júlia portava els genolls marcats, com gairebé sempre, però només tenia un mocador i no s'acabava de decidir per cap dels dos. Va observar atentament les ferides. La del genoll de la dreta ja tenia crosta, i lluia aquell color entre marró i vermell fosc, un color com el de la terra mullada quan plou bona cosa, de manera que va decidir tapar la ferida del genoll de l'esquerra, que estava més tendra. Quan finalment pogué ajustar el mocadoret al genoll, s'adonà que les amigues s'havien avançat un bon tros. Ara caminava un poc coixa, perquè el mocador li impedia de doblegar el genoll amb facilitat, però pensà que seria millor fer cas de les recomanacions de Pili, no fos cas que els microbis dels morts—que ella ja s'imaginava com minúsculs mosquits envolant-se per l'aire del cemen-

teri, com aquells menudius que festejaven les figues o les magranes picossades pels pardalets—, se li enganxassen al genoll esquerre i la deixassen coixa per sempre. Coixim-coixam enfilà la costera. La vespra havia plogut i la terra feia una olor intensa. Les fulles dels tarongers que vorejaven el camí lluïen el verd fosc que tant li agradava. Era el primer any que anava al cementeri amb les amigues. Fins ara sempre havia anat amb el pare i, mentre passejaven entre les casetes i les tombes, ell li havia anat explicant la vida dels avant-

Era el primer any que anava al cementeri amb les amigues

passats i les anècdotes de gent del poble que ja era morta. “Mira, Miquel Sorlí, el tio Quelo de la Mel. Eixe home tenia unes mans d'or amb les abelles”. “Ah, i ací està la tia Amparito la Caragola, una dona menuda, però més forta que milanta homes. Tota sola hagué de criar set fills, que l'home es va morir d'un còlic miserere”. —Vinga, Júlia, no t'encantes —la cridà Pili fent botzina amb les mans. I ella s'afanyà.

Les portes de ferro eren ober-tes de bat a bat. Com pertocava el dia de Tots Sants. El cementeri era ple de gent i de flors. No com el dia que havien vingut a soterrar l'àvia, feia un mes dalt o baix. Aquella vesprada li havia semblat trist, més buit i més brut. Amb poca gent i poques flors, i les que s'hi veien, o bé eren marcides, o bé eren falses, de plàstic o de tela, deslluïdes i plenes de pols. Avui, per contra, tot es veia diferent, més viu, més lluminós, com si haguessen encalminat les parets.

Pili volia visitar la caseta d'un germà que mai no va conèixer perquè s'havia mort abans de nàixer ella, quan encara era un albat, tan menut, que ni foto n'hi havia, a la làpida. Només una inscripció que deia que allà hi havia l'àngel Tomàs, que s'havia mort quan tenia dos mesos. Roser no volia visitar ningú de la seua família, i Júlia es va pensar que no devia saber on eren soterrats i per això es feia la desinteressada. I Anna tenia l'obsessió que havien de visitar una tomba nova. Era la caseta d'un xicot jove que s'havia mort en un accident de cotxe, i ella havia sentit a dir a les dones que anaven a comprar a la botiga de sa mare, que els seus pares li havien fet una làpida que valia un Perú. Que l'havien encomanada a un home que era una mena d'artista i que sabia fer les cares a partir d'una fotografia.

La vesprada que havien vingut a soterrar l'àvia li havia semblat el cementeri trist, més buit i més brut. / JESÚS CÍSCAR

De manera que van estar buscant la làpida fins que la van trobar, que, a dir veritat, no era difícil d'esbrinar, perquè, si t'hi fixaves, hi veies rius de gent que s'hi apropaven per contemplar-la. Quan s'hi pogueren acostar, escolant-se entre la gent, van veure-hi que, efectivament, hi havia una cara en relleu que sobreeixia, tota feta de tessell·letes de colors, de pedretes xicotetes de mosaic, negres per als cabells, color de carn per a la cara, rosades per als llavis.

Feia una mica d'impressió, aquella cara allà, mirant-les, però, a dir veritat, com que ninguna d'elles havia conegut el xicot en vida, no eren capaces de saber si l'artista l'havia encertat, i si havien de fer cas als comentaris que sentien mentre eren allà embadalides mirant la novetat de l'any, no semblava estar gaire clar. “Xica, mira que jo no li veig semblança”. “Dona, més templat l'han fet que no era”. “Això són ganes de cridar l'atenció”. “Però

VE DE LA PÀGINA 1

I si parlem de referents més propers, com es veuen els alcoians al mig de l'efervescent escena pop rock catalanoparlant o, més genèricament, valenciana?: “Ens trobem molt a gust amb bandes com Senior i el Cor Brutal, amb què compartim una certa afinitat, tot i que el que ells fan és molt diferent”. Alhora que reconeix que l'escena catalanoparlant “ha reviscolat, i hi ha menys complexos per part del músic. S'ha trencat allò de 'no arribaràs enlloc cantant en valencià', que es podia sentir fins fa poc”. Coses de la normalitat, con indica Pablo González, piano acordió i teclat de la banda, que diu que “és la normalització, que es nota i sempre és positiva”. Els Caravan, a més de la seua edició discogràfica, són gent inquieta. Tot i que ara el tenen arraconat, fa temps que passen pels escenaris el muntatge *Si t'arriba el dematí*, un repàs particular a més de trenta anys d'història de música popular en valencià. “Va sorgir”, diuen, “perquè el vam estrenar en el cicle Intercanvis, amb cançons de Raimon, Ovidi o Bustamante, i el que buscàvem era un repertori que tingués un nexe poètic en comú, ja que no deixa de ser un treball d'investigació, al cap i a la fi”.

Paisatge folk, postmodern i selecte

Rafel Arnal publica el seu primer disc en solitari, ‘Pam a pam’

MAGDA R. BROX València

La música folk d'arrel valenciana i cantada en valencià viu un moment extraordinari. Formacions i cantants, com ara Obrint Pas, Miquel Gil o Al Tall amb seguidors fora del País Valencià, n'evidencien la bona salut. I la ratxa continua.

Fa un mes es va publicar un disc molt interessant. El primer treball en solitari de Rafel Arnal (Tavernes Blanques, 1975), *Pam a pam*, del segell M Factory Music, és una col·lecció de cançons d'arrel i so mediterranis, però tocades per l'electrònica. I en aquesta fusió conviuen en equilibri perfecte el cant d'estil i el *drum'n'bass*, les melodies senegaleses i el cant de batre, la dolçaina i la música grega, o el tambor sabar i el cant melismàtic d'Arnal.

La dotzena de cançons de *Pam a pam* configuren un paisatge sonor encisador, que enfonsa les arrels en terrenys, en principi, tan allunyats com el folklore

mediterrani i la plasticitat de l'electrònica. Rafel Arnal sona així: d'empremta valenciana amb influències àrabs, però modern, molt modern.

“M'han dit de tot. Hi ha gent a qui recorde Sade per les bases africanes o Natacha Atlas”, comenta Arnal, que matisa que ell es considera “més pròxim a la música grega, de Mikis Theodorakis, que no a Maria del Mar Bonet o, fins i tot, a Massive Attack que no a Obrint Pas”. I si és cert que amb els grups en valencià comparteix la llengua i l'interés per recuperar el folklore, tanmateix la seua música s'assembla més al grup anglès Asian Dub Foundation, que barreja *drum'n'bass* amb melodies tradicionals de l'Índia, que no a Òscar Briz o a Rafa Xambó.

Arnal ha sabut, en aquest primer disc, unir estils diferents i no subscriure-se'n a cap, en un concepte de música global que no oblida allò local, un gresol miscel·lànic com la societat on vivim: “En la música em conside-

El cantant Rafel Arnal.

re un profà. No he sentit molt de flamenc o de cant de batre. Escolte molta música i no faig mai un ús ortodox de cap estil, perquè el que és interessant de l'art és precisament això”.

Una filosofia musical que va unida a la seua vida, que també es caracteritza per cultivar la diversitat per a recollir un univers complex. Professor de belles arts, de música i de dansa contemporània, Arnal ha viscut als

lírca.

Per què, sobre què canta Arnal? “Sobre el gran tema: l'amor i el desamor”. Les lletres estan atapeïdes de desig, de joventut, d'olorosos gessamins i del desencís de la soledat. I per a plasmar això Arnal s'ha envoltat de col·laboradors, com ara el cantador Apa, el guitarrista Spyros Kaniaris i molts altres músics que acompanyen l'amic en el seu primer disc en solitari.